

Hellere Chaplin end Churchill: Volodymyr Zelenskyj tror på ordet som våben i fremragende biografi



Der er absolut ikke tale om et heroisk glansbillede. Shuster beskriver det, han ser, og det, han hører og lader læseren selv tage stilling, skriver Lone Kühlmann. Foto: Wikimedia Commons.



Lone Kühlmann

10.03.2024



BØGER // ANMELDELSE – Simon Shuster kommer meget tæt på Volodymyr Zelenskyj i ny biografi om den ukrainske præsident. Han har adgang både til præsidenten selv, hans kone og hans nære medarbejdere. Bogen er et fremragende eksempel på, hvor vigtigt det er med samvittighedsfuld journalistik. Der er absolut ikke tale om et heroisk glansbillede, skriver Lone Kühlmann i sin anmeldelse.

Showman

Undertitel: Invasionen indefra. Volodymyr Zelenskyj - fra komiker til landsfader

Forfatter: [Simon Shuster](#)

Oversat af Lotte Jansen

Forlag: People´s. Udkom d. 23. januar 2024.

Volodymyr Zelenskyj vil hellere sammenlignes med Charlie Chaplin end med Winston Churchill.

Churchill var imperialist, og den slags har den ukrainske præsident ikke noget tilovers for, siger han til bogens forfatter Simon Shuster under en samtale i et særtog på vej tilbage fra fronten i 2023. Han foretrækker Chaplin:

”Den måde han under Anden Verdenskrig brugte information som våben i kampen mod fascismen. Det var den slags mennesker, den slags kunstnere der støttede op om samfundet. Og deres indflydelse var ofte stærkere end artilleriets.”

“Volodymyr Zelenskyjs baggrund som satirisk forfatter, komiker og skuespiller gør det indlysende, at han foretrækker at tro på ordets magt frem for sværdets

Zelenskyjs baggrund som satirisk forfatter, komiker og skuespiller gør det indlysende, at han foretrækker at tro på ordets magt frem for sværdets. Selv om Putins invasion gør det deprimerende klart, også for Volodymyr Zelenskyj, at ord alene ikke gør det, så var det ordet, der i 2019 bragte den kun 41-årige *showman* valgsejren ved præsidentvalget i Ukraine. Han var usandsynlig populær for sine satiriske angreb på landets korrupte politikere. Ikke mindst tiljuble for en dengang aktuel tv-serie, *Folkets tjener*, hvor han spillede en naiv skolelærer, der ved sin idealisme slår alle modstandere og vinder præsidentvalget. Seriens titel blev senere navnet på det parti, han dannede.

"Et intenst, stemningsfyldt portræt af en af vor tids mest betydningsfulde skikkelser.
Bogen giver fra første parket et billede af, hvordan verdenshistorie bliver til."
—ANNE APPLEBAUM, vinder af Pulitzerprisen og forfatter til *Demokratiets tusmørke*

SHOWMAN

INVASIONEN INDEFRA

VOLODYMYR ZELENSKYJ – FRA KOMIKER TIL LANDSFADER



SIMON SHUSTER

JOURNALIST VED TIME MAGAZINE

PEOPLE'S

Shuster beskriver fremragende, hvordan Volodymyr Zelenskyj ændrer sig undervejs, fra en nærmest naiv charmetrold, der tror, at han kan forhandle fred med Putin til en krigstidspræsident uden sidestykke.

Volodymyr Zelenskyj var ikke skolelærer, men 100 % *showman*. Han er uddannet jurist, men har aldrig brugt sin uddannelse. Han begyndte at skrive og optræde i populære shows allerede i gymnasiet både på scener overalt i Ukraine og tv-shows, der var populære både i Ukraine og Rusland. Han traf sin kone allerede i gymnasiet, da de var 17 år. Hun har også medvirket i hans shows, men foretrak hurtigt at bidrage med tekster frem for at stå på scenen. Hun var en del af den tætknyttede gruppe af medarbejdere, der igennem alle årene arbejdede sammen, med Zelenskyj som den

ubestridte leder. Det var også dem, der mente, at han havde det i sig at blive landets præsident, selv om de fleste ukrainere i starten så det som en vittighed.

Forfatteren kommer tæt på Volodymyr Zelenskyj

Det gjorde bogens forfatter også. Simon Shuster er journalist på bladet Time Magazine. Født af ukrainsk-russiske forældre i Moskva, men opvokset i Californien i et nabolag med mange eksilrussere, så han taler flydende russisk og dækkede både Rusland og Ukraine gennem flere år, før han traf Zelenskyj under valgkampen i 2019.

“Han var afhængig af bifaldet, af beundringen. Det var hans fix, og det kunne ses på hans lettede smil og sænkede skuldre

Han så ham først bag scenen på aftenen for premieren på Zelenskyjs nye comedyshow. Showet foregik foran en totalt udsolgt sal og blev transmitteret direkte på TV. Shuster skriver, at han aldrig før eller siden har set Volodymyr Zelenskyj så nervøs og sammenbidt. Det var ikke bare scenskæk. Teatret havde om eftermiddagen modtaget en bombetrussel. Den anonyme stemme i telefonen havde sagt, at der var sprængladninger overalt, der ville gå af midt under forestillingen.

Politiet havde ikke fundet noget, og Zelenskyj havde sammen med teatrets ledelse, på trods af politiets advarsler, besluttet at gennemføre – uden at orientere publikum. Der var over 3.000 i salen, som alle sammen havde betalt dyrt for deres billetter. Alle fans. Og alle vælgere, der senere vil stemme på ham. Der var ingen bomber og efter showet var hovedpersonen træt, men glad.

Sådan var det altid, fortalte Zelenskyjs venner til Shuster. Han var afhængig af bifaldet, af beundringen. Det var hans fix, og det kunne ses på hans lettede smil og sænkede skuldre, skriver biografisten. Selv sagde Zelenskyj, at han havde jagtet den følelse hele sit liv. ”Først rammes jeg af frygt, og først når den er overvundet, kommer nydelsen. Det er den følelse, der altid har drevet mig til at gå på igen.”

“hustruen bebrejder ham, at han aldrig ser hverken hende eller de to børn, selv om de lider under afsavnet

Shuster kommer meget tæt på Zelenskyj efter den russiske invasion. Han har adgang både til præsidenten selv, hans kone og hans nære medarbejdere. Og bogen er et fremragende eksempel på, hvor vigtigt det er med samvittighedsfuld journalistik. Der er absolut ikke tale om et heroisk glansbillede. Shuster beskriver det, han ser, og det,

han hører og lader læseren selv tage stilling. Zelenskyj har det svært med kritik, både fra politiske modstandere, presse og sin kone.

Hvordan krigen slider på relationerne og præsidentens mod

Han tilbringer tiden efter invasionen med nære medarbejdere i en bunker under regeringskontorerne, men familien bliver bragt i sikkerhed, og de ses ikke i lange perioder. De savner ham, og hustruen bebrejder ham, at han aldrig ser hverken hende eller de to børn, selv om de lider under afsavnet. Hun holder sig ikke tilbage fra at sige under et interview, ægteparret giver til en britisk tv-kanal, at hun er så glad for de internationale medier, fordi det er de eneste gange, hun ser ham. ”Tak for at give os denne tv-date. Vi nyder virkelig disse tv-interviews hver eneste gang; de giver os mulighed for at mødes.” Zelenskyj ser forlegent ned på sine hænder og mumler utydeligt.

“**Shuster skriver, at Zelenskyjs succes i invasionens start bygger på, at mod smitter**”

I et andet interview vender han sig imod hende og spørger på engelsk, ”Er du nogensinde trist sammen med mig?” ”Aldrig sammen med dig”, svarer hun, ”uden dig er det altid meget trist.”

Shuster beskriver fremragende, hvordan Volodymyr Zelenskyj ændrer sig undervejs, fra en nærmest naiv charmetrold, der tror, at han kan forhandle fred med Putin – man mindes beskrivelsen af, hvordan den amerikanske præsident Franklin Roosevelts troede på, at han kunne charmere Josef Stalin under deres møder under 2. Verdenskrig – til en krigstidspræsident uden sidestykke. Stædig, selvsikker, hævngherrig, uforsigtig, tapper på grænsen til det uansvarlige, uimodtagelig overfor pres og skånselsløs overfor modstandere. Alt sammen egenskaber, han bruger til at formidle sit folks vrede og modstandskraft.

Shuster mener, at det er evner fra hans 20 år i showbranchen som producer og skuespiller, der gør det muligt for ham at vinde sympati i både befolkninger og regeringer i hele verden. Det og teknologien. I starten talte han hver dag fra bunkeren under regeringskontorerne bare via sin mobiltelefon. Og hans faste uniform, armygrøn T-shirt og fleece, gjorde ham til et modeikon. I et lille skab på hans kontor er der stabler af T-shirts og fleecer, og en enkelt presset habit – til den dag krigen er forbi.

Shuster skriver, at Volodymyr Zelenskyjs succes i invasionens start bygger på, at mod smitter. Det bredte sig i befolkningen, da det stod klart, at Zelenskyj ikke havde tænkt sig at flygte. I stedet for at flygte greb ukrainere ethvert våben, de kunne få fat i og ilede til forsvaret af deres by.

“Fra at tro, at han kan charmere Putin til fred, er han kommet frem til, at Putin er lige så ond og løgnagtig som Stalin

Ikke mindst da det blev kendt, at han, da flere statsledere tilbød at evakuere ham og give ham asyl, svarede, at han ikke havde brug for en flugthelikopter, men for våben og ammunition.

Fra at tro, at han kan charmere Putin til fred, er han kommet frem til, at Putin er lige så ond og løgnagtig som Stalin, og at deres løgne går ud på at bilde verden ind, at Ukraine ikke eksisterer. Zelenskyj hørte først om Stalins tyveri af Ukraines høst, der førte til, at millioner død af hungersnød i 1930'erne, da han gik i gymnasiet efter Sovjetunions fald. Han ser Putins propaganda om, at Ukraine ikke eksisterer, og at deres ledere er genopståede nazister i forklædning, som den direkte forklaring på, at Rusland kan sende tusinder af unge russere til Ukraine for at dræbe og dø uden synderlige reaktioner.

”Vi har at gøre med en stærk stat med en patologisk uvilje til at give slip på Ukraine”, siger han til Shuster i sommeren 2023. Han ser det som sin opgave at få ukrainere – og verden – til at tro på, at friheden er deres ofre værd.

”Hvis de æder os,” siger han til amerikanske Shuster, ”vil solen på jeres himmel formørkes.”

Bogen er mundret oversat og med fremragende fotografier, der især viser sliddet på præsidenten.

Læs mere om krigen i Ukraine i [POV udland](#).

Charlie Chaplin

Churchill

præsident Franklin D. Roosevelt

Præsident Zelenskyj

Putin

Stalin



Lone Kühlmann

Lone Kühlmann er journalist og forfatter. Hun har bestredet en række tillidsposter, bl.a. som formand for TV2Danmark 1995-99.